

ADVIES geanonimiseerde versie

Rolnummer: RP 99.049

DE BEDRIJFSKOMMISSIEKAMER VOOR RIJK EN POLITIE, ADVISERENDE
NAAR AANLEIDING VAN EEN VERZOEK OM BEMIDDELING INZAKE EEN
GESCHIL TUSSEN:

1. De klankbordcommissie van de de onderneming A
en
2. De Staat der Nederlanden, zijnde de ondernemer, in deze vertegenwoordigd door
de algemeen directeur van de onderneming, zijnde de bestuurder.

Verloop van de procedure

Per 1 oktober 1998 is de onderneming operationeel geworden. In afwachting van een
nog in te stellen ondernemingsraad, is een klankbordcommissie in het leven geroepen
die feitelijk functioneert als een ondernemingsraad. Die klankbordcommissie heeft alle
rechten en plichten die een ondernemingsraad op grond van de Wet op de
ondernemingsraden (WOR) heeft.

Met betrekking tot de werkwijze in de onderneming zijn door de bestuurder op 22
september 1998 - dus voorafgaand aan het operationeel worden van de onderneming -
de "Dienstinstructies voor de onderneming A" in concept opgesteld. Niet in de
"Algemene Instructies", die daarvan deel uitmaken, doch als beleidsuitgangspunt gold
het voorschrift dat elke medewerker op borsthoogte een duidelijk zichtbare naambadge
dient te dragen.

Tijdens de overlegvergadering op 7 oktober 1998 zijn van de zijde van de
klankbordcommissie twijfels geuit ten aanzien van de verplichting tot het dragen van
naambadges. Het voornaamste bezwaar was gelegen in het feit dat een docent van het

Opleidingsinstituut aan het executieve personeel zou hebben geadviseerd zorgvuldig te zijn met het kenbaar maken van de achternaam aan de cliënten.

De bestuurder heeft bij deze gelegenheid toegezegd opheldering te zullen vragen over het beleid ten aanzien van de naambadges. Daarbij merkte hij op dat mensen die moeite hebben met het dragen van een dergelijke badge zich zouden moeten afvragen of zij in de onderneming wel op de juiste plek zijn.

Bij schrijven van 19 oktober 1998 heeft de bestuurder aan het Opleidingsinstituut Noord-Oost medegedeeld het door een docent aldaar uitgedragen standpunt ten aanzien van het bekend maken van de achternamen van medewerkers niet te delen. Hij heeft daarbij verzocht om dit standpunt in het vervolg niet meer aan medewerkers van de onderneming uit te dragen.

In het managementoverleg van 4 november 1998 heeft de directie besloten het dragen van de naambadges verplicht te stellen en de Algemene Dienstinstructie dienovereenkomstig aan te passen.

Tijdens de overlegvergadering op 4 november 1998 is dit besluit aan de klankbordcommissie meegedeeld. De klankbordcommissie heeft daarop aangegeven nog steeds in afwachting te zijn van de toegezegde opheldering inzake het beleid ten aanzien van de naambadges.

Tijdens de overlegvergadering op 2 december 1998 heeft de bestuurder aangegeven dat het beleid ten aanzien van de naambadges inmiddels was vastgesteld en opgenomen in de Algemene Dienstinstructies en dat het onderwerp daarmee zijns inziens voldoende was afgedaan. Hij gaf daarbij aan om voor wat betreft dit punt een dienstopdracht naar het personeel te zullen sturen.

Bij schrijven van 7 december 1998 heeft de bestuurder aan alle medewerkers van de onderneming medegedeeld dat het dragen van naambadges verplicht is.

Bij schrijven van 21 december 1998 heeft de klankbordcommissie aan de bestuurder te kennen gegeven de nietigheid in te roepen van diens besluit ten aanzien van het dragen van naambadges.

Behandeling van het geschil

Op 13 januari 1999 heeft de klankbordcommissie het geschil ter bemiddeling c.q. advisering als bedoeld in artikel 36, derde lid, van de WOR voorgelegd aan de Bedrijfscommissie voor de Overheid.

Dit geschil is door de Bedrijfscommissie ter behandeling doorverwezen naar de Bedrijfscommissiekamer voor Rijk en Politie (hierna: de Kamer).

Desgevraagd heeft de bestuurder bij schrijven van 1 februari 1999 zijn reactie gegeven op het verzoek van de klankbordcommissie.

De Kamer heeft partijen in de gelegenheid gesteld om op 7 april 1999 tijdens een zitting van de Kleine Commissie – welke de Kamer uit haar midden heeft samengesteld voor de uitvoering van het mondelinge gedeelte van de bemiddelingsprocedure – hun standpunten mondeling toe te lichten.

Ter zitting zijn verschenen de heren B. K. en T. W. namens de klankbordcommissie en de heren J. T. en J.J. M. namens de ondernemer.

Desgevraagd hebben partijen ter zitting verklaard in te kunnen stemmen met een verlenging van de 2-maanden-termijn waarbinnen de Kamer zijn advies behoort uit te brengen. Verder heeft de ondernemer desgevraagd ter zitting verklaard een eventueel advies van de Kamer niet als bindend te zullen beschouwen. Het advies is derhalve niet bindend.

In zijn vergadering van 12 mei 1999 heeft de Kamer haar advies vastgesteld.

Omvang van het geschil

De omvang van dit geschil wordt bepaald door de vraag of het besluit van de bestuurder om het dragen van naambadges verplicht te stellen valt onder het instemmingrecht van de klankbordcommissie en, zo ja, of de laatstgenoemde daarvan tijdig de nietigheid heeft ingeroepen.

Relevante bepalingen uit de WOR:

- Art. 27 lid 1 De ondernemer behoeft de instemming van de ondernemingsraad voor elk door hem voorgenomen besluit tot vaststelling, wijziging of intrekking van:
- (...)
 - d. een regeling op het gebied van veiligheid, gezondheid of het welzijn in verband met de arbeid of het ziekteverzuim;
 - (...)
 - k. een regeling omtrent de registratie van, de omgang met en de bescherming van persoonsgegevens van de in de onderneming werkzame personen;

(...)

- Art. 27 lid 5 Een besluit als bedoeld in het eerste lid, genomen zonder de instemming van de ondernemingsraad of de toestemming van de kantonrechter, is nietig, indien de ondernemingsraad tegenover de ondernemer schriftelijk een beroep op de nietigheid heeft gedaan. De ondernemingsraad kan slechts een beroep op de nietigheid doen binnen een maand nadat hetzij de ondernemer hem zijn besluit (...) heeft meegedeeld, hetzij de ondernemingsraad is gebleken dat de ondernemer uitvoering of toepassing geeft aan zijn besluit.
- Art. 27 lid 6 Een ondernemingsraad kan de kantonrechter verzoeken de ondernemer te verplichten zich te onthouden van handelingen die strekken tot uitvoering of toepassing van een nietig besluit als bedoeld in het vijfde lid. De ondernemer kan de kantonrechter verzoeken te verklaren dat de ondernemingsraad ten onrechte een beroep heeft gedaan op de nietigheid als bedoeld in het vijfde lid.

Standpunt van de klankbordcommissie

Uit de door haar overgelegde stukken en het ter zitting besprokene is gebleken dat het standpunt van de klankbordcommissie als volgt luidt:

De klankbordcommissie is van mening dat de regeling waarbij het dragen van naambadges verplicht wordt gesteld, moet worden aangemerkt als een regeling omtrent de omgang met persoonsgegevens van de in de onderneming werkzame personen en derhalve instemmingsplichtig is op grond van artikel 27, eerste lid en onder letter k, van de WOR.

Nu de bestuurder die instemming niet gevraagd heeft en de klankbordcommissie haars inziens tijdig de nietigheid van het besluit van de bestuurder heeft ingeroepen, is de klankbordcommissie van mening dat de bestuurder dat besluit niet mag uitvoeren.

Reactie van de bestuurder

Uit de door hem overgelegde stukken en het ter zitting besprokene is gebleken dat de reactie van de bestuurder op het standpunt van de klankbordcommissie als volgt luidt:

De bestuurder zegt geen aanknopingspunten te kunnen vinden die een beroep op artikel 27, eerste lid en onder letter k, van de WOR, zouden kunnen rechtvaardigen.

Als overwegingen voor zijn besluit tot het verplicht stellen van het dragen van naambadges geeft de bestuurder aan dat hij het in de eerste plaats noodzakelijk acht dat de medewerkers van de nieuwe organisatie elkaar op zo kort mogelijke termijn leren kennen. In de tweede plaats is hij van mening dat - uit oogpunt van representativiteit - medewerkers hun werk niet anoniem behoren te doen; niet naar buitenstaanders, niet naar elkaar en niet naar cliënten.

De bestuurder heeft door het aanbieden van zijn excuses aan de klankbordcommissie tijdens de hoorzitting aangegeven, dat hij de mening van de klankbordcommissie deelt, dat er over de regeling niet op de voorgeschreven wijze overleg is gevoerd.

Ter zitting heeft bestuurder voorts verklaard dat in één individueel geval aan de betrokken medewerker een alias is verstrekt vanwege redenen betreffende de persoonlijke veiligheid van betrokkene.

Algemene overwegingen van de Kamer ten aanzien van het geschil.

Voorop dient te worden gesteld dat het thans door partijen aan de Kamer voorgelegde geschil moet worden gezien in de context waarbinnen het is ontstaan. Die context kenmerkt zich door een verstandhouding tussen bestuurder en ondernemingsraad, die de Kamer als in wezen zeer goed kwalificeert. De Kamer baseert dit oordeel op zijn volgende ervaringen tijdens de hoorzitting:

1. De bestuurder heeft volmondig erkend dat hij een fout heeft gemaakt en bood de klankbordcommissie zijn excuses aan.
2. De bestuurder heeft aangegeven altijd bereid zijn om te praten.
3. De klankbordcommissie gaf tijdens deze zitting aan dat zij respect en waardering voor de bestuurder heeft.
4. Partijen hebben aangegeven dat dit besluit door de tijdsdruk te haastig is genomen.
5. Partijen hebben erkend dat het overleg tussen bestuurder en klankbordcommissie in het algemeen in een goede sfeer verloopt.
6. De inhoudelijke argumenten van de bestuurder vonden gehoor bij de klankbordcommissie.

De Kamer acht het bestaan van een dergelijk overlegklimaat, zoals zij hierboven reeds aangaf in wezen als zeer goed. De Kamer hoopt dan ook dat het thans aan de orde zijnde geschil niet de aanzet zal vormen tot een verslechtering van die sfeer.

De Kamer is van mening dat dit geschil wellicht is ontstaan doordat de klankbordcommissie meent dat door het dragen van naambadges de privacy van de executieve medewerkers in het geding komt, terwijl de reden voor hun zorg tegen het bekend worden van hun achternaam bij cliënten veeleer in de sfeer van de veiligheid

van zichzelf en hun gezin is gelegen. Een argument waarvoor de bestuurder begrip heeft getoond.

De Kamer meent dan ook dat dit argument in de hier navolgende overwegingen dient te worden betrokken.

Overwegingen van de Kamer bij haar advies

Met betrekking tot het door partijen naar voren gebrachte en het ter zitting besprokene, overweegt de Kamer het volgende:

Ten aanzien van de ontvankelijkheid van de klankbordcommissie stelt de Kamer vast dat, blijkens de aan haar op 3 maart 1999 door danwel vanwege de onderneming verstrekte, de klankbordcommissie in afwachting van de verkiezing van een ondernemingsraad beschouwd wordt als een volwaardig medezeggenschapsorgaan met alle rechten en plichten die een ondernemingsraad heeft op grond van de WOR. Onder deze omstandigheid is de Kamer van mening dat de klankbordcommissie ten aanzien van dit geschil ontvankelijk is in haar verzoek om bemiddeling c.q. advies van de Bedrijfscommissiekamer voor Rijk en Politie.

De vraag of het hier gaat om een instemmingsplichtig besluit beantwoordt de Kamer bevestigend. Immers, de naam is bij uitstek een persoonsgegeven, waardoor het ene individu zich onderscheidt van het andere. Het opnemen van de verplichting tot het dragen van naambadges in de kledingvoorschriften is dan ook een regeling, die te kwalificeren is als een regeling omtrent de registratie van, de omgang met en de bescherming van de persoonsgegevens van de in de onderneming werkzame personen. Op grond van het bepaalde in artikel 27, eerste lid en onder k, van de WOR heeft een dergelijk besluit de instemming van de ondernemingsraad, in casu de klankbordcommissie.

De Kamer is van mening dat de medewerkers van een onderneming een gevoel van veiligheid kunnen ontleen aan anonimiteit, opdat cliënten voor henzelf dan wel voor hun naasten geen bedreiging kunnen vormen. Dit raakt direct aan de veiligheid dan wel het gevoel van welzijn van de medewerkers. De Kamer erkent dat deze behoefte aan veiligheid van de medewerkers op gespannen voet staat met andere regelgeving en de wens van de bestuurder om ook de cliënten als mens te behandelen en hen als zodanig te respecteren. Daarom acht de Kamer het ook van het grootste belang dat bestuurder en klankbordcommissie nader met elkaar over dit onderwerp spreken. Eens te meer nu ook een regeling op het gebied van veiligheid, de gezondheid of het welzijn in verband met de arbeid de instemming heeft van de ondernemingsraad op grond van het bepaalde in art. 27, eerste lid en onder d, van de WOR.

Resumerend meent de Kamer dat het voornemen om het dragen van naambadges verplicht te stellen en op te nemen in de Algemene Dienstinstructie, de instemming van de ondernemingsraad, derhalve in het onderhavige geval van de klankbordcommissie, behoeft, en dat de bestuurder het besluit alsnog aan de klankbordcommissie voorlegt. In dat kader kan de Kamer zich goed voorstellen dat de bestuurder het van het grootste belang vindt dat de medewerkers elkaar op korte termijn leren kennen en dat hij meent dat zij hun werk niet anoniem behoren te doen en ook de facto niet kunnen doen. De klankbordcommissie heeft echter ter zitting aangegeven dat zij niet principieel afwijzend staat tegenover het dragen van dergelijke badges.

Ten aanzien van de nietigheid van het besluit stelt de Kamer verder vast dat het inroepen van de nietigheid van een besluit, blijkens het bepaalde in artikel 27, vijfde lid van de WOR, dient te geschieden binnen de termijn van een maand, nadat hetzij de ondernemer hem zijn besluit (...) heeft medegedeeld, hetzij de ondernemingsraad is gebleken dat de ondernemer uitvoering of toepassing geeft aan zijn besluit.

Uit de aan de Kamer ter beschikking staande stukken is gebleken dat naar aanleiding van de notulen van de vergadering van 7 oktober 1998 onder punt 17 aan de klankbordcommissie in de vergadering van 4 november 1998 meegedeeld dat de verplichting tot het dragen van naambadges aan de dienstinstructie zou worden toegevoegd aan de paragraaf dienstkleeding. De klankbordcommissie heeft daarop gezegd bezwaar aan te zullen tekenen, omdat de toegezegde schriftelijke reactie inzake beleid naambadge van de Algemeen Directeur nog niet gegeven was. De brief naar het opleidingsinstituut is op 19 oktober 1998 verzonden.

De Kamer meent dat op grond van deze hierboven aangehaalde passage uit de notulen van de overlegvergadering van 4 november 1998 en uit het feit dat de verplichting tot het dragen van naambadges niet als apart onderwerp geagendeerd was, de klankbordgroep terecht van mening kon zijn dat er nog slechts sprake was van het "voornemen om een besluit te nemen" van de bestuurder.

Pas uit de opmerkingen van de bestuurder naar aanleiding van de notulen van 4 november 1998 in de overlegvergadering van 2 december 1998 en het rondschrĳven van 7 december 1998 is de klankbordcommissie ondubbelzinnig gebleken dat de bestuurder uitvoering gaf aan zijn besluit, als bedoeld in artikel 27, vijfde lid van de WOR.

Op 21 december 1998, derhalve binnen een maand nadat ondubbelzinnig is gebleken dat de bestuurder een besluit had genomen, heeft de klankbordcommissie een beroep op de nietigheid gedaan ten aanzien van de naambadges.

Op grond van het vorenstaande is de Kamer van mening dat de nietigheid van het besluit tijdig is ingeroepen.

Advies

De Kamer adviseert de bestuurder om het besluit tot het verplicht stellen van het dragen van naambadges alsnog aan de klankbordcommissie ter instemming voor te leggen en om aan het reeds genomen besluit- gelet op de tijdige inroeping van de nietigheid daarvan- geen uitvoering te geven.

12 mei 1999

De Bedrijfscommissiekamer voor Rijk en Politie,
namens deze,

J.P.O.M. van Herpen
Voorzitter

mw. J. Dekker
Secretaris

Wanneer partijen ook na dit advies niet tot overeenstemming komen, kunnen zij het geschil, onder overlegging van dit advies, binnen dertig dagen na verzending daarvan, bij gemotiveerd schrijven voorleggen aan de Kantonrechter (artikel 36, vierde lid, van de WOR).